

וזכני לגדל

הרב אשר יחיאל קסל

רב כפר הנוער זוהרים וראש ביהמ"ד 'משנת אבות'
לשאלות והרצאות: kasel@kfar-zoharim.org.il

הניצוץ שלא כבה

ראיתי שם את בני משפחתו, אבל יצאתי ידי חובה. חשבתי בדרכי חזרה שיהונתן כבר לא יגיע בחנוכה שנה הבאה אבל התבדיתי, יהונתן הגיע גם הגיע ואפילו הביא את רעייתו. הם היו בהדלקה, נכנסו לשתות קפה, סיפרו שהם גרים באיזה ישוב שכוח והלכו רגע לפני שכמעט נפלט לי מהפה להתראות שנה הבאה.

השנים עברו והביקור הזה הפך לחלק מסדר ההדלקה של ימי החנוכה. יהונתן מגיע, מדליקים נרות חנוכה, קצת מפטטים על האדא, ועוברת עוד שנה. עד השנה.

כשיהונתן הגיע השנה הייתה לי הפתעה, יהונתן הגיע כשציציות משתלשלות לצדי מכנסיו וכיפה מעטרת את ראשו. ניכר היה שהשנה החולפת הייתה שונה מהשנים שלפניה, ואני שסקרן הייתי לדעת מה אירע, הרהבתי עוז ושאלתי: שינוי זה על שום מה?! ויהונתן סיפר: "הלכתי עם אשתי לסמינריון והחלטנו לחזור בתשובה. השנה - כך אמר יהונתן - אני מדליק נרות גם בבית, אבל היה לי חשוב לבוא".

כמובן שהתשובה הזאת רק הגבירה בי את יצר הסקרנות והמשכתי בשאלותיי: "וכל כך למה?!" יהונתן החזיר אותי לשנה הראשונה בה הוא שהה אצלנו בהדלקת נרות.

"לא אשכח" הוא סיפר "את הדו שיח בין הרב לילדים שלו. הרב שאל את הילדים למה אין מצווה להדליק מדורה בחנוכה ולמה מדליקים דווקא נרות?! אם צריך לפרסם את הנס אז היה כדאי לעשות את זה בצורה שתגרום לפרסום יותר גדול. במקום להוסיף נרות כל יום, היה צריך לעשות פרסום גדול. הרב אמר להם שהכוח של השלהבת הקטנה היא כמו מדורה, יש לאש כוח לפרסם את הנס, גם אם זה ניצוץ קטן. והאדם - כך אמרת - צריך לשמור על נר ה' נשמת אדם. גם אם בחוץ מסביב לנר יש חושך גדול, הנר צריך להיות דולק. כי כל עוד שיש נר קטן שדולק בתוך האדם, יש לו עתיד רוחני.

"אני הייתי בשפל המדרגה באותו הזמן" כך מספר יהונתן "אבל העניין הזה תפס אותי מאוד, והחלטתי שאני אשמור על נר קטן בליבי. יהיה מה שיהיה אני בא פעם אחת בחנוכה לראות את הרב מדליק את הנר הקטן, כדי שהנר שבתוכי לא יכבה. אומנם השנה יש לי נר שלי שהדלקתי בעצמי, אבל באתי לומר תודה לרב ששמר לי על הנר דולק".

"ונהגו שהנערים העניים מחזירין על הפתחים בחנוכה ונותנים להם מעות חנוכה" (מג"א ריש סי' תרע), לכאורה הלשון של המגן אברהם לא מובנת, היה צריך לכתוב "ונהגו הנערים העניים לחזור אחר הממון בפתחים" וחשבתי שאולי שהמגן אברהם מרמז על כך שהנערים העניים בדעת הם אלו שמחזירין אחרי הפתחים. הם מחפשים את האור של חנוכה שייתן להם תקווה ואנחנו צריכים להעניק להם את האור. זה מהותן של ימי החנוכה להדליק את נר ה' נשמת אדם.

השנה הוא שוב הגיע להדלקת נר חנוכה, הוא נחת בלי הודעה מוקדמת, דפק בדלת ושאל את אחד מילדיי האם אבא בבית, והבן שלי בא לקרוא לי מהחדר. וכבכול שנה הופתעתי, יונתן עמד בדלת עם חיוך רחב והגיש את ידו לשלום, ושאל אני יכול להיות אצל הרב בהדלקה, הילדים הגדולים אמרו לו שלום, הם כבר מכירים את יהונתן שמגיע כל שנה להדלקת נרות חנוכה. כבכל שנה יהונתן מגיע ערב אחד להדלקה ונעלם לשנה עד לחנוכה שנה הבאה.

אפשר להגיד שאצלי חנוכה מתחלק בין הימים שלפני שיונתן מגיע, לימים של אחרי שיונתן מגיע. כל שנה אני שואל את עצמי מה הסיבה שבגללה יהונתן מגיע בחנוכה. לצערי אני עושה טכס גדול מההדלקה, אני מברך ומדליק, שר הנרות הללו ומעוז צור וממשיך הלאה לעסקיי. אני לא מאריך בטכס, אבל ליהונתן הדלקת הנרות אצלי בבית הם טכס חשוב, ואין שנה שהוא לא מגיע. השנה גילתי את הסוד של יהונתן, זאת אומרת הוא גילה לי את הסוד הגדול, שבעבורו הוא טורח לבוא כל שנה.

אתם בטח סקרנים כבר לדעת את הסוד, אבל לפני שאגלה את סודו של יהונתן, קודם לכן אספר מי זה יהונתן. את יהונתן הכרתי לפני כחמש עשרה שנה בדרך מקרה, כמובן שכוונתי שזה היה בהשגחה פרטית. יהונתן היה אז בחור ישיבה בשוליים שעבר ליד ביתי, לא הייתה לי שום הכרה מוקדמת עמו, אבל כאשר הוא עבר הייתי באמצע להכין את החנוכיה להדלקה, שני בניי היו לצדי ויהונתן שמע אותי מסביר לבניי שכדאי לדקדק בהדלקת החנוכיה, כי כל הזהיר בנר הווין ליה בניס תלמידי חכמים. בחיוך הסברתי לבניי שאני עושה זאת עבורם, שתהיה להם סייעתא דשמיא לגדול לתלמידי חכמים.

יהונתן ששמע את השיחה נעצר לרגע, הרהיב עוז ושאל, "אולי הרב תכוון גם עליי?!" חייכתי ואמרת לו "לא כדאי לך, כי כדי שהזהירות שלי בנר תועיל לך, אתה צריך להיות הבן שלי ואני אבא גרוע. אז אם אתה שומע להמלצה שלי, לא כדאי לך להיות הבן שלי". יהונתן חייך, אך מיד הגיב: "יותר גרוע מאבא שלי, אתה לא". לא שאלתי למה, אבל הצעתי לו להישאר להדלקה, הודעתי לו שיש לביבות לאחר מכן וכדאי לו להישאר. יהונתן אכן קיבל את ההזמנה ונשאר, הדלקתי את הנרות, נכנסתי הביתה, התיישבנו לאכול, ויהונתן הצטרף עמו. בשנה שלאחר מכן הרגשתי שלא בנוח כי לא הייתה ארוחה אחרי הדלקת נרות, אבל זה לא גרם ליהונתן לעזוב, הוא שתה קפה והלך.

שנה אחר כך שוב הגיע יהונתן, אבל הפעם הגיעו פנים חדשות. היה קשה לזהות שזהו יהונתן, הוא היה ללא כיפה, ולבוש כחילונו. אני לא שאלתי שאלות, ויהונתן לא סיפק הסברים. הפעם היחידה שיהונתן הגיע שלא בחנוכה, הייתה כאשר הוא העניק לי הזמנה לחתונה שלו. הגעתי לחתונה שהייתה רחוקה מלהיות חתונה יהודית כשרה, לא